

A csökkenés egészen minimális. A 4. és 5. osztály közötti átmenetet a szeptemberi előkészítő idő helyes felhasználása megkönnyíti. Megtanulják a szaktárgy szókincsét, elsajátítják kifejezéseit. A követelmények és az orthoni tanulás módjának ismertetése helyes felkészülésre nevel. A próbafelélések tartalmi bírálata biztonságot ad a tanulóknak. A tanár értékelő megjegyzései tájékoztatják a követelmények szintjéről. Ugyanakkor elsajátítják a saját munkájukkal kapcsolatos igényességet. Önmagukat ellenőrizhetik a felkészülés és az értékelés során. Az egyes szaktárgyak oktatása és a nevelési eljárások egységes rendszere kölcsönösen előbbre viszi a pedagógus és a tanulók aktív tevékenységét.

Az általános iskola két tagozata csak a legszorosabb együttműködésben tudja megoldani a számára előírt oktatási és nevelési feladatokat.

POZSGAI VIDÁNE
Tanítóképző Intézet, Győr

NEMZETKÖZI SZEMLE

(Az Országos Pedagógiai Könyvtár anyaga alapján)*

AZ SZKP KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK ÉS A SZOVJETUNIO MINISZTER-TANÁCSÁNAK HATÁROZATA AZ ÁLTALÁNOSAN KÉPZŐ KÖZÉPISKOLA MUNKÁJÁNAK TOVÁBBI JAVÍTÁSÁRÓL. = Pravda, 1966. No. 323. 1—2 p.

A határozat hangsúlyozza az általánosan képző középiskola megnövekedett szerepét a tudomány és technika rohamos fejlődésének korszakában. Megállapítja, hogy ez az iskola-típus továbbra is általánosan képző politechnikai munkaiskola marad, melynek legfőbb feladata az oktató-nevelő munka színvonalának emelése, s az ifjúság felkészítése a közhasznú munkára. *Rámutat arra, hogy az 1970-ig megvalósítandó kötelező középfokú oktatás milyen feladatokat ró a pedagógusokra.* A korszerű tudomány eredményeinek megfelelően át kell dolgozni a tanterveket és óraterveket. *Már a 4. osztálytól kezdve rá kell térni a szakrendszerű oktatásra, és meg kell szüntetni a tanulók túlterhelését.* Ezzel kapcsolatban meghatározza a kötelező maximális óraszámot is (1—4. osztályban heti 24, 5—10. osztályban pedig heti 30 óra). Az iskolákat feljogosítja arra, hogy a 7. osztálytól kezdve fakultatív tantárgyakat vezessenek be, felszólítja a kolhozokat, szovhozokat és iparvállalatokat, hogy nyújtsanak nagyobb segítséget a politechnikai képzéshez, az iskolák anyagi bázisának megerősítéséhez. Foglalkozik az iskolai párt- és komszomolszervezetek megnövekedett szerepével, a pedagógusok tekintélyének növelésével és életkörülményeik megjavításával.

ÚJ DIDAKTIKAI KÍSÉRLETEK

A szovjet sajtó hasábjain széles körű vita bontakozott ki az oktatás módszertani problémáiról, s ezen belül az alsó tagozati oktatás feladatairól és helyéről a nyolcosztályos iskola általános és politechnikai képzésének rendszerében. A vitát L. Zankov professzor 1962-ben írt cikke indította el. A *Narodnoe Obrazovanie* 1966. 12. számában Zankov professzor ismerteti további kutatómunkáját, melynek legfőbb célja, hogy tudományos eszközökkel feltárja az oktatás és a tanulók fejlődése közti valódi kölcsönhatásokat. Véleménye szerint az oktatást magasabb színvonalon a követelmények állandó fokozásával kell megvalósítani. *Csak az olyan oktatási folyamat szolgálhatja a gyermekek gyors és intenzív fejlődését, amely rendszeres és megfeszített szellemi munkát igényel.* Ezzel az alapelvvel szoros kapcsolatban fejt ki elgondolásait a tananyag elsajátításának gyorsabb üteméről. *Több éves kísérletei alapján bizonyítja annak lehetőségét és szükségességét, hogy a 4 éves alsó tagozati oktatás jelenlegi tantervét — a tanulók túlterhelése nélkül — három év alatt el lehet végezni.* Ennek megfelelően az alsó tagozati osztályok óratervét is három évre tervezi.

(A fordítás száma: D 18451.)

* A fordításokat a budapesti pedagógusok személyesen, a vidékiek pedig könyvtári kölcsönzés formájában igényelhetik az Országos Pedagógiai Könyvtártól. (Budapest, V., Honvéd u. 19.)

Jóllehet L. Zankov munkatársai figyelemre méltó eredményeket értek el a gyakorlatban is, Zankov nézetei mégis heves vitát robbantottak ki a szovjet pedagógusok körében. Sokan egyet értenek didaktikai alapelveivel, sokan viszont kételkednek eredményeiben. V. *Kumarin: Amit a gyakorlat is igazol* (Narodnoe Obrazovanie, 1966. No 12.) c. cikkében megállapítja, hogy Zankov professzor kísérletét a moszkvai iskolák gyakorlata igazolja legjobban. A kísérleti osztályok tanulói tudás és ismeretek tekintetében jóval felülmúlják kortársaikat. A szerző hiányolja, hogy a kísérleti oktatás csak az alsó osztályokban folyik. Végül rávilágít a rendszerben rejlő nagy lehetőségekre.

(A fordítás száma: D 18452.)

Ugyancsak a Narodnoe Obrazovanie 1966. 12. számában olvashatjuk. A. *Krotov: „Orvendetes eredmények”* c. cikkét, aki a 125. sz. Novoszibirszki iskola tapasztalatai alapján bizonyítja be Zankov didaktikai rendszerének helyességét.

A Nacsal'naja Skola, 1966. 10. száma közli „Az általános iskola 1—3. osztálya számára készülő új tanterv tervezetét”-t. A tantervet az iskolai képzés tartalmát meghatározó bizottság állította össze. A tanterv-tervezet hatékonyságának ellenőrzésével és a kísérletek vezetésével a Szovjetunió Neveléstudományi Akadémiáját bízták meg. A folyóirat szerkesztősége azzal a kéréssel fordult az Akadémia alsó tagozati oktatással és politechnikai képzéssel foglalkozó részlegéhez, hogy nyújtson tájékoztatást a hároméves iskolakísérleti tantervről. A cikk tantárgyanként jellemzi a tanterv tartalmát.

(A fordítás száma: D 18454.)

SKORZYNSKA, Z.: *AZ ISKOLAI ÉRTÉKELÉS FUNKCIÓJA. = PROBLEMY OPIEKUNCZO WYCHOWYCZE*, 1966. No 9. 9—11. p.

A tanulók értékelésének alapvető követelménye a tárgyilagosság. Ez ráneveli a gyermekeket a helyes önkritikára és az igazságos bírálatra. A jól kidolgozott értékelés tájékoztatja a szülőket a gyermek készségeiről, képességeiről, érdeklődési köréről, hajlamairól, s így a pályaválasztáshoz is segítséget nyújt. Gyakran az ösztönzés, vagy a büntetés szerepét tölti be, s ezért kiváló nevelési eszköz a tanár kezében. Az általános iskola 1. osztályában az értékelés annak elbírálásában is nagy szerepet játszik, hogy a gyermek képes-e normál iskolában tanulni, vagy pedig gyógypedagógiai oktatásra szorul. A szerző véleménye szerint a gyermek érdekében hasznos lehet az osztályismétlés is, mert így a fejlődésben visszamaradt gyermek utolérheti osztálytársait.

GÜNTHER, W.: *AZ EGÉSZ NAPOS NEVELÉS CSEHSZLOVÁKIÁBAN. = Padagogik*, 1966. No 10. 925—926. p.

Ezidőszent Csehszlovákiában az egész napos nevelő intézmények fő formái a napközi otthonok, amelyeket egész napos osztályokká vagy egész napos csoportokká szerveznek át (1—5. osztály), az iskolai klubok (6—9. osztály) és a kísérleti egész napos iskolák bejáró vagy bentlakó tanulók részére (4 Prágában és 2 vidéken). A neveléstudományi kutatókat főként az a kérdés foglalkoztatja, hogyan lehet megteremteni az iskolai oktatás és az osztályon kívüli tevékenység összekapcsolását, hogyan lehet kialakítani a szabad idő kihasználásának változatos formáit.

BERGIUS, R.: *A PROGRAMOZOTT TANULÁS ALAPELVEI. = Zeitschrift für Pädagogik*, 1966. No 6. 331—355. p.

A szerző a racionális tanulás gyakorlati tapasztalatai és a tanuláselméleti kutatások eredményeinek összefüggéseit taglalja. Arra a következtetésre jut, hogy helyesebb, ha gyakorlatilag vizsgáljuk a neveléstudományi elméletek hatékonyságát és nem pusztán elméleti igazolásukra törekszünk. A programozott tanulás módszerével kipróbálható a tanulási elméletek gyakorlati értéke. A programok hatékonyságát a tanulási elméletek két alapvető típusán mutatja be. Hangsúlyozza, hogy a programozott tanulás gyakorlati alkalmazása további kutatásokat igényel.

TEPLY, J.: ÜTNAPOS ISKOLAI HÉT CSEHSZLOVÁKIÁBAN = OTAZKY DEFЕКТО-
LOGIE, 1966—67. No 4. 164—167. p.

Az iskolai szabad szombat nem csökkentheti az oktató-nevelő munka követelményeit. Az új tanítási rend bevezetése 1970-ig 3 szakaszban történik. A megvalósításhoz meg kell teremteni az intenzív oktatás feltételeit, el kell hártani a rendszeres iskolalátogatást zavaró körülményeket. A szerző táblázatban ismerteti a szocialista országok tanévbeosztását.

HASSENFORDER, J.: „TEAM OKTATÁS” az USA-ban = EDUCATION NATIONALE,
1966. No 799. 16. p.

Az egyre növekvő tanulólétszámhoz kapcsolódó pedagógushiány, az ismeretek mennyiségi növekedése, a tanulók munkájának egyéni üteme új oktatási módszerek kidolgozását sürgetik. Ilyen irányú team-oktatási kísérletek folynak a Harvard Egyetem Neveléstudományi Intézetnek irányítása mellett egy lexingtoni elemi iskolában. A team-oktatás olyan szervezeti forma, melyben két vagy több pedagógus együttműködve foglalkozik ugyanazzal a tanulócsoporttal vagy csoportokkal, és felelősséget vállal a csoportok munkájáért. A csoporton belül az együttműködés formái változatosak. Az eredményes munka meghatározott szervezet kialakítását követeli meg. Az átlagos csoport tagjai: a csoportvezető, 2 nagyobb gyakorlattal rendelkező irányító tanár és néhány előadó tanár; jó, ha csatlakozik a csoporthoz egy adminisztrátor is. A csoport munkájába bekapcsolódhatnak a tanárjelöltek is. A team-módszer eredményeinek megbeszélése a pedagógus továbbképzést is szolgálja.

MAL'CEV, A.: MATEMATIKÁRA MINDENKINEK SZÜKSÉGE VAN. = PRAVDA, 1967.
jan. 29. 3. p.

A matematika ma már a gazdasági és tudományos élet területén is nélkülözhetetlen. Egyre több matematikusra van szükség, ami maga után vonja, hogy emelni kell mind az iskolai matematikaoktatás, mind a matematika tanárképzés színvonalát. Helyes lenne, ha az egyetemek a középiskolai, a pedagógiai főiskolák az általános iskolai matematika tanárokat képeznék. Továbbképzésre ösztönző kinevezési rendszert kell bevezetni, hogy a jobb eredményeket elérő, magasabb kvalifikációval rendelkező tanárok nagyobb erkölcsi és anyagi elismerésben részesüljenek. Javítani kell az egyetemeken a kutató matematikusok képzését is. A szerző javasolja, hogy a legmagasabb szintű matematikai kutatásokat egy központi intézményben összpontosítsák és hogy több lehetőséget biztosítsanak a legkiválóbb kutatók érdemeinek elismerésére. (A fordítás száma: D 20 3553.)

Athen, H.: *A moszkvai nemzetközi matematikai kongresszus (1966. augusztus 15—16.)*. = Der Mathematische und Naturwissenschaftliche Unterricht, 1966—67. No 9. 327—329. p.

A kongresszuson 6000 matematikus vett részt. 15 szakcsoportban 17 referátumra 2000 hozzászólást jegyeztek be. A „Történelmi és pedagógiai kérdések” szakcsoportban figyelemreméltó B. Papy (Belgium) „A geometria a modern matematikaoktatásban” című referátuma. A Nemzetközi Matematikaoktatási Bizottság ülésein tárgyalt három központi probléma: 1) A tanulók matematikai öntevékenységének fejlesztése és a gyakorló feladatok ezzel kapcsolatos szerepe (előadó: A. Z. Krygowska, Lengyelország); 2) Axiomatikus módszerek a matematikaoktatásban (előadó: H. G. Steiner, NSZK); 3) A fizikusok matematikai képzése (előadó H. Pisot, Franciaország). Mindhárom referátumot élénk vita követte. A következő kongresszus színhelye 1970-ben Nizza.

MIKLÓSVÁRY SÁNDOR

